

Eindejaarsrapportage 2023

Tussentijdse rapportage januari t/m september

Versie raad 14 december 2023

Gemeente Mook en Middelaar

EINDEJAARSRAPPORTAGE 2023

Inhoudsopgave

1. Algemeen.....	4
1.1. Inleiding	5
1.2. Leeswijzer	6
1.3. Afkortingen	7
2. Samenvatting	8
3. Programmaverantwoording	11
3.1. Programma Sociale leefomgeving	12
3.2. Programma Sociaal Domein	13
3.3. Programma Fysieke leefomgeving.....	15
3.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid.....	16
3.5. Programma Bestuur en organisatie.....	18
4. Stand van zaken.....	19
4.1. Begrotingssaldo.....	20
4.2. Exploitatie 2023.....	22
4.3. Lopende kredieten 2023.....	25
5. Financiële wijzigingen	31
5.1. Financieel overzicht programma's.....	32
5.2. Mutaties exploitatie 2023.....	33
5.3. Mutaties kredieten 2023	38
5.4. Budgetoverhevelingen naar 2024	40
5.5. Mutaties t.b.v. begroting 2024	41

1. Algemeen

1.1. Inleiding

In november 2022 heeft uw raad de Programmabegroting 2023 vastgesteld, welke vervolgens is goedgekeurd door de provincie. Nadien heeft uw raad in juli 2023 de Zomerrapportage vastgesteld, waarin een beleidsmatige en financiële tussenstand is weergegeven alsook mutaties zijn voorgesteld met betrekking tot de financiën. In de voorliggende Eindejaarsrapportage geven wij een beeld weer van de beleidsmatige en financiële tussenstand tot en met september 2023.

Bij deze Eindejaarsrapportage betreffen de voorgestelde financiële mutaties alléén incidentele bijstellingen voor 2023. Hiermee blijft de strekking van de Eindejaarsrapportage – een document met de beleidsmatige en financiële tussenstand in het lopende boekjaar – zuiver. Om de leesbaarheid van deze rapportage te vergroten, zijn de voorgestelde mutaties en de hiermee gepaard gaande exploitatie-effecten toegelicht in hoofdstuk 5 Financiële wijzigingen. Een overzicht van alle lopende kredieten en de stand van zaken van diezelfde kredieten is opgenomen in § 4.3. Lopende kredieten 2023. Wij stellen u voor deze voorgestelde mutaties in de lopende begroting voor 2023 te verwerken en de gevraagde budget- en kredietoverhevelingen naar 2024 goed te keuren.

Deze Eindejaarsrapportage 2023 betreft een tussentijdse rapportage over de eerste negen maanden van 2023 en bevat:

1. De (beleidsmatige) stand van zaken van de onderwerpen in de vijf programma's uit de Programmabegroting 2023;
2. De actuele financiële stand van zaken na besluitvorming gedurende de eerste negen maanden van dit jaar;
3. De stand van zaken van lopende kredieten;
4. Voorstellen voor mutaties van budgetten en kredieten in 2023, en de voorgestelde budget- en kredietoverhevelingen naar 2024.

1.2. Leeswijzer

Indeling

De Eindejaarsrapportage bestaat uit vijf hoofdstukken.

Algemeen

Hier vindt u de inleiding, deze leeswijzer en de afkortingen.

Samenvatting

Dit hoofdstuk geeft kort weer wat de belangrijkste punten zijn van de financiële aspecten. Ook wordt hier de context van de cijfers beschreven en er wordt een prognose gegeven voor de baten en lasten in de resterende drie maanden van dit jaar.

Programmaverantwoording

Hier is per programma de stand van zaken vermeld van de onderwerpen zoals deze zijn vermeld in de Programmabegroting 2023. Het betreft de voortgang t/m september 2023. Voor het weergeven van de voortgang is gebruik gemaakt van een zogenaamd 'stoplichtmodel'. Groen betekent dat het proces of de activiteit op schema ligt qua planning, financiën en kwaliteit. Oranje betekent dat we iets achter lopen, maar wel kunnen inhalen in het huidige jaar. Rood betekent dat de activiteit niet op tijd, niet binnen de financiële ruimte en/of niet de gewenste kwaliteit heeft en deze op korte termijn ook niet gerealiseerd kan worden. De statussen oranje en rood worden altijd toegelicht.

Stand van zaken

Dit hoofdstuk bevat de huidige stand van zaken t/m eind september 2023. Dit betreft de onderdelen exploitatie (baten en lasten), kredieten (investeringen), de reserves en de voorzieningen.

Financiële bijstellingen

Dit onderdeel bevat de financiële kant van deze Eindejaarsrapportage, te weten de voorgestelde mutaties op programmaniveau voor het boekjaar 2023. De mutaties boven de € 20k zijn toegelicht. Tevens zijn de voorgestelde budgetoverhevelingen naar 2024 in beeld gebracht.

Bedragen

Getallen in euro's worden op meerdere wijzen weergegeven:

Weergave

Bedragen worden vermeld in duizendtallen, zijnde 'x € 1.000' of aangeduid met de letter 'k'.

Lasten worden positief weergegeven, eventueel aangevuld met de letter 'N' van 'Nadeel'.

Baten worden negatief weergegeven (-/-), eventueel aangevuld met de letter 'V' van 'Voordeel'.

Afrondingsverschillen

Omdat de bedragen in deze Eindejaarsrapportage in duizenden euro's worden gepresenteerd, is het mogelijk dat in de tellingen schijnbaar afrondingsverschillen ontstaan. Dit komt omdat zowel de afzonderlijke bedragen als een eindtelling onafhankelijk van elkaar worden afgerond.

Voorbeeld: € 1.300 + € 1.400 = € 2.700, dit wordt dan € 1k + € 1k = € 3k.

1.3. Afkortingen

Afkorting	Voluit
Admo	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (incl. overhead en Vpb)
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
INC	Incidenteel
IKB	Individueel keuzebudget
MT	Managementteam
P&C	Planning & Control
PW	Participatiewet
RES	Regionale energie strategie
SiSa	Single information, Single audit
SPUK	Specifieke uitkering
STR	Structureel
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
UG	Uitkeringen gemeentefonds
VBR	Vrij Besteedbare Reserve
Vpb	Vennootschapsbelasting
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Werken in de sociale werkvoorziening

2. Samenvatting

In november 2022 is de Programmabegroting 2023 vastgesteld. Nadien heeft in juli 2023 de behandeling van de Zomerrapportage 2023 plaatsgevonden. Hieruit zijn meerdere financiële mutaties voor de lopende begroting 2023 gekomen. In de voorliggende Eindejaarsrapportage geven wij een beeld van de beleidsmatige en financiële tussenstand tot en met september 2023. De mutaties uit de Zomerrapportage zijn hierin reeds verwerkt.

Begrotingssaldo vóór Eindejaarsrapportage

De vastgestelde Programmabegroting 2023 laat een positief begrotingssaldo zien van € 37k. Bij de Zomerrapportage 2023 zijn financiële bijstellingen doorgevoerd met een impact van € 350k negatief. Naast de financiële effecten van de P&C producten heeft uw raad nog bijstellingen geaccordeerd met een negatieve impact van € 22k in totaal. Samengevat komt het begrotingssaldo voor aanvang van deze Eindejaarsrapportage uit op € 335k N. Dit is het vastgestelde saldo van de zomerrapportage.

Prognose baten en lasten 2023

Bij het opstellen van een prognose voor de baten en lasten voor het hele jaar worden de dusver gerealiseerde baten en lasten geëxtrapoleerd. Bij de extrapolatie van de lasten wordt zo goed als mogelijk rekening gehouden met bedragen die reeds voor een heel jaar vooruit zijn betaald of bedragen die juist aan het einde van het boekjaar in rekening gebracht worden. Op basis van deze prognose is het de verwachting dat het merendeel van de lasten per programma binnen de begroting zal blijven. Voor de meeste programma's zal dit gemiddeld tussen de 85% en 100% zijn (zie ook § 4.2. Exploitatie 2023). Voor de baten is het algemene beeld dat deze op dit moment in totaliteit redelijk in de pas lopen. Een mogelijke afwijking in baten kan echter nog ontstaan door de decembercirculaire.

Kijkend naar budgettaire ruimte binnen de programma's is voor programma 1 en programma 4 een kleine onderbesteding zichtbaar. Verder is het mogelijk dat voor programma 2 een (klein) tekort te verwachten is. Echter, dit programma bestaat uit zogenoemde open-eind regelingen, waardoor de begrotingsrechtmatigheid voor dit programma niet in het geding komt.

Omdat de meeste baten en lasten keurig in de pas lopen, wordt slechts een beperkt aantal financiële bijstellingen voorgesteld. In totaal wordt er voor alle programma's tezamen een bedrag ad € 85k extra gevraagd incidenteel voor 2023. Doordat het merendeel van de extra, niet begrote lasten voor 2023 binnen de huidige begroting opgevangen kan worden, is slechts voor een beperkt deel van deze kosten een bijstelling benodigd.

Budgetoverheveling

Naast de verwachte baten en lasten spelen ook budgetoverhevelingen een rol bij het prognosticeren van het begrotingssaldo. Activiteiten moeten uitgevoerd worden in het jaar waarin het budget beschikbaar is gesteld. Het kan echter voorkomen dat door omstandigheden activiteiten niet hebben kunnen plaatsvinden in het aangewezen jaar en alsnog in het volgende boekjaar gedaan moeten worden. Daarnaast zijn er activiteiten die gesubsidieerd worden, waarbij de verplichting doorloopt in 2024. Verder kan het ook zijn dat de activiteit reeds is uitgevoerd, maar de financiële afwikkeling pas plaatsvindt in 2024. Voor deze uitzonderingssituaties kan uw raad besluiten om het bijbehorende budget over te hevelen naar het volgende boekjaar.

In deze Eindejaarsrapportage wordt voorgesteld om een totaalbedrag ad € 141k over te hevelen naar volgend jaar. Deze budgetoverhevelingen worden verwerkt in de financiële administratie na vaststelling van de Eindejaarsrapportage 2023 door uw raad. Deze overhevelingen vinden al plaats in 2023, zodat dit niet meer bij de Jaarstukken 2023 hoeft te gebeuren en daar een zuiverder rekeningsaldo gepresenteerd kan worden. Door het honoreren van deze voorstellen neemt de bestedingsruimte voor dit jaar af. Eventuele afwijkingen worden meegenomen in de Jaarstukken 2023. In § 5.4. Budgetoverhevelingen naar 2024 vindt u een toelichting hierop.

Prognose begrotingssaldo 2023

Op het moment van het opstellen van de Eindejaarsrapportage is het lastig om een zeker en eenduidig beeld te schetsen van het begrotingssaldo aan het einde van het jaar. Puur kijkend naar de huidige cijfers wordt er een negatiever begrotingssaldo gerealiseerd dan oorspronkelijk bij de Programmabegroting 2023 was geraamd. Echter, tot dusver is te zien dat binnen de programma's incidentele meevallers, zowel baten als lasten, verwacht worden. Het positieve effect dat deze meevallers zullen opleveren, werkt uiteindelijk positief door in het begrotingssaldo. In welke mate deze meevallers en mogelijke onderbestedingen binnen de programma's positief bijdragen aan het begrotingssaldo wordt pas definitief zichtbaar bij de Jaarstukken 2023.

Bij het prognosticeren van het begrotingssaldo 2023 wordt rekening gehouden met:

- De cijfers t/m september voor de baten en lasten;
- De reële extrapolatie van de huidige cijfers;
- De gevraagde bijstellingen bij de Eindejaarsrapportage;
- Verwachte incidentele meevallers van baten en lasten;
- Mogelijke onderbestedingen binnen de programma's.

Een totaal beeld is dat het doorgerekende saldo van baten en lasten op de programma's tussen de € 100k N en € 100k V uit zal komen. Gezien de gerealiseerde begrotingssaldi in voorgaande jaren, zal een dergelijk resultaat de financiële gezondheid van de gemeente niet aantasten.

Ondanks de zorgvuldig opgestelde prognose dient hierbij de kanttekening geplaatst te worden dat in het verleden is gebleken dat de prognose en het uiteindelijke gerealiseerde resultaat fors kunnen afwijken door meerdere (veelal incidentele) onzekerheden bijvoorbeeld op het gebied van het Sociaal Domein (aantal cliënten en afrekeningen), de uitkeringen gemeentefonds (decembercirculaire) en de belastingopbrengsten (4e kwartaal 2023). Daarnaast is de exacte toename van het aantal facturen in het 4^e kwartaal ten opzichte van de andere kwartalen lastig te bepalen.

3. Programmaverantwoording

3.1. Programma Sociale leefomgeving

De sociale leefbaarheid in onze kernen moet de komende bestuursperiode op niveau blijven. We hebben het dan over onderwerpen als welzijn, volksgezondheid, onderwijs, sport, cultuur, verenigingen, veiligheid en openbare orde.

Een gevoel van veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor leefbaarheid. We zullen inwoners zo goed mogelijk beschermen door inzet van toezicht en handhaving en een zo optimaal mogelijk functionerende veiligheidsketen. Voor sport, jeugd en verenigingen zetten we als gemeente daar waar mogelijk in op ondersteuning en wijzen we inwoners actief op mogelijkheden. Hierbij vinden we het belangrijk om onze jeugd zoveel mogelijk aan het sporten te houden en te krijgen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Een veilige gemeente creëren door versterkte ketenregie	
Geen bijzonderheden.	
Richting geven aan de inzet van de politie	
Geen bijzonderheden.	
Het naleefgedrag vergroten	
Geen bijzonderheden.	
Deelnemen aan de veiligheidsregio	
Geen bijzonderheden.	
Samenwerken met het RIEC	
Geen bijzonderheden.	
Gebruik maken van het ACT! Interventieteam	
Geen bijzonderheden.	
De aanpak ondermijning professionaliseren	
Geen bijzonderheden.	
Verenigingen en organisaties (financieel) ondersteunen	
Geen bijzonderheden.	
MOVE en Lokaal Sportakkoord uitvoeren	
Er heeft in samenwerking met partners een herijking van ons Sportakkoord plaatsgevonden. De herijking is ook in het Integraal Preventieplan (n.a.v. de brede SPUK) opgenomen.	
Onderwijsachterstanden voorkomen en bestrijden	
Geen bijzonderheden.	
Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs	
Geen bijzonderheden.	

3.2. Programma Sociaal Domein

De noodzaak om te zien naar onze inwoners die minder te besteden hebben, is meer dan ooit aanwezig. Iedereen moet kunnen meedoen in onze gemeente. Jeugd en jongeren krijgen de mogelijkheden om zich te ontwikkelen tot verantwoordelijke en zelfstandige burgers. We gaan door op de ingezette koers en zorgen ervoor dat iedereen met recht op zorg en ondersteuning de juiste hulp krijgt, door vroegtijdige signalering van problemen en het inzetten van passende maatregelen. Om deze aanpak te ondersteunen zetten wij in op preventie en betere samenwerking in het hele netwerk van lokale en regionale voorzieningen en op goede communicatie over voorzieningen.

Met betrekking tot de opvang van ontheemden zal in de komende periode een groot beroep worden gedaan op de gemeenten. Wij nemen hierin onze verantwoordelijkheid, passend bij de draagkracht van onze gemeenschap en de gemeentelijke organisatie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Individuele ondersteuning bieden	
Door een combinatie van minder rijksinkomsten en een gestegen aantal cliënten verwachten wij dit jaar bij Werk en Inkomen een tekort op de exploitatie van € 150.000. Een belangrijk deel van de nieuwe instroom bestaat uit jong volwassenen met psychische problemen. Door een gecombineerde inzet van zorg en een intensieve begeleiding door het WerkBedrijf proberen wij deze jongeren zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. Voor het overige gaan wij door met de ingezette lijn van de afgelopen jaren: zorgvuldige beoordeling van aanvragen voor ondersteuning (uitkering of bijzondere bijstand), begeleiding door het WerkBedrijf van werkfitte cliënten en het stimuleren van participatie bij cliënten die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben.	
Inwoners informeren over de mogelijkheden voor hulp en ondersteuning	
Geen bijzonderheden.	
Preventieve voorzieningen aanbieden	
Geen bijzonderheden.	
Ontheemden opvangen	
De opvang van Oekraïense ontheemden verloopt volgens planning. Op een passagiersschip, in recreatiewoningen en in een ruimte boven de sacristie te Molenhoek bieden wij onderdak aan 120 Oekraïense ontheemden. Destion en de gemeente verwachten dat wij voor 2023 aan onze taakstelling statushouders zullen voldoen. We zijn daarbij wel afhankelijk van het beschikbaar komen van nog twee of drie huizen.	
Bestrijden armoede	
Geen bijzonderheden.	
Direct er-op-af bij dreigende schulden	
Geen bijzonderheden.	
Vorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen	
Met de Zomerrapportage bent u erover geïnformeerd dat de decentralisatie van Beschermd Wonen mogelijk uitgesteld zou worden. Dit uitstel is inmiddels definitief geworden. Daarnaast is de behandeling van het betreffende wetsvoorstel controversieel verklaard. De nieuwe streefdatum voor invoering blijft vooralsnog 1 januari 2025. Het uitstel van de decentralisatie heeft geen gevolgen voor ons als gemeente. De huidige situatie, met gemeente Nijmegen als centrumgemeente, is goed ingeregeld en blijft gehanteerd.	

Praktijkondersteuner GGZ Jeugd inzetten	
Geen bijzonderheden.	
Pilot Wijk GGD uitvoeren	
Geen bijzonderheden.	

3.3. Programma Fysieke leefomgeving

De leefbaarheid in de kernen staat centraal en wordt de komende periode waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt vanuit het programma sociale leefomgeving, maar wordt tevens meegenomen in de fysieke leefomgeving. Beide zijn componenten voor het ervaren van een betere leefomgeving.

Wij bouwen woningen voor alle doelgroepen waardoor de woningnood in de regio en tevens voor eigen inwoners wordt verminderd. Daarvoor worden enkele grotere locaties ingevuld, maar ook kleinere initiatieven blijven mogelijk. Bereikbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid zijn belangrijke thema's bij het vormgeven van de fysieke leefomgeving. Voor een optimale inrichting van de openbare ruimte moet de balans tussen alle thema's worden gevonden. Dat geldt zowel voor de bestaande situatie als voor nieuw in te richten locaties.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

(Mee)werken aan bouw- en infrastructurele projecten	
Geen bijzonderheden.	
Realiseren van (betaalbare) woningen	
Diverse bouwplannen lopen. Begin 2023 is bijvoorbeeld Middelweg 100 in Molenhoek opgeleverd. Vanwege ingediend beroep loopt mogelijk Molenhoek Zuid enige vertraging op.	
Invoeren Omgevingswet	
Geen bijzonderheden.	
Opstellen omgevingsvisie	
Geen bijzonderheden.	
Molenhoek Zuid	
Planvoorbereiding loopt, maar vanwege beroepszaak mogelijk vertraging in de uitvoering.	
Werken aan herinrichting	
Geen bijzonderheden.	
Verbeteren bereikbaarheid en verkeersveiligheid	
Geen bijzonderheden.	
Openbare ruimte op orde houden	
Geen bijzonderheden.	
Het verzorgen van toezicht en handhaving	
Geen bijzonderheden.	

3.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

Wij willen toerisme en recreatie kwalitatief naar een hoger niveau tillen in regionale samenwerking en met onze eigen ondernemers. Bewoners en ondernemers hebben hierin een gemeenschappelijk belang en respecteren overige belangen van elkaar. Initiatieven voor kunst en cultuur worden waar mogelijk ondersteund.

Gestreefd wordt naar een optimale leefomgeving op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Op het gebied van duurzaamheid wordt een realistische planning gemaakt om uiteindelijk als gemeente energie-neutraal te kunnen zijn. De daadwerkelijk te zetten stappen zijn afhankelijk van beschikbare subsidies en budgetten.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Intensiveren samenwerking gemeente en ondernemers	
Geen bijzonderheden.	
Plasmolen aantrekkelijker maken	
De afgelopen maanden is er gewerkt aan een schetsontwerp voor het plein in Plasmolen. Bij het ontwerpproces zijn de bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden betrokken. Het college van burgemeester en wethouders heeft positief besloten over het voorkeursontwerp en dat is voor subsidie voorgelegd aan de provincie Limburg. Naar verwachting komt later dit jaar meer duidelijkheid over de toekenning van de subsidie. Bij een positief besluit kan gestart worden met de volgende fase(s). Het uitwerken van het schetsontwerp naar een definitief ontwerp en de realisatie. De exacte aanpak en het werkproces daarvan (o.a. planning en participatie) moeten nog worden uitgewerkt.	
Realiseren Toeristisch Overstap Punt (TOP)	
Geen bijzonderheden.	
De herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide voorbereiden	
De organisatie van de herdenking verloopt volgens schema. Ten aanzien van het kunstproject is het nog onzeker of er dit jaar kosten worden gemaakt, aangezien dit afhankelijk is van medewerking van de provincie.	
Kunst en cultuur ondersteunen	
Geen bijzonderheden.	
Herstel van iconische Maasheggen	
In samenwerking met Rijkswaterstaat wordt hard gewerkt aan de benodigde berekeningen voor de Waterwet vergunning in verband met de aanplant in het stroomgebied van de Maas. Wanneer die vergunning rond is kan gestart worden met de aanplant van heggen in het Maasdal.	
Effectief werken aan duurzaamheid	
Het traject voor het nieuwe duurzaamheidsbeleid loopt. Naar verwachting zal dit begin 2024 naar de gemeenteraad komen.	
Voor het isoleren van woningen werken we samen in RES-verband. Dat traject loopt stroef en langzaam. Datzelfde geldt voor de samenwerking met de provincie over het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed.	
In het project om energiearmoede tegen te gaan hebben we inmiddels 65 aanmeldingen. Met extra communicatie hopen we dat voor het einde van het jaar naar 100 te krijgen.	

Nieuw systeem voor afvalinzameling (uitvoering grondstoffenplan)	
---	--

De voorbereidingen voor het invoeren van een proefgebied zijn naar aanleiding van het amendement 'Afval: uitstellen besluitvorming aanwijzen proefgebied' per direct stilgelegd. De uitvoering van het Grondstoffenplan loopt daarmee vertraging op ten opzichte van het eerder door de gemeenteraad vastgestelde tijdspad.
--

3.5. Programma Bestuur en organisatie

Door verschillende probleemsituaties (energie, corona, ontheemden, arbeidsmarkt enzovoorts) is de druk op de gemeentelijke organisatie erg hoog. Het ZBB-traject (Zero based budgeting) uit 2021 leerde dat er nauwelijks vlees op de botten van de organisatie zit en dat we keuzes moeten maken. Bovendien hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt. Desondanks staat de verbetering van de dienstverlening niet stil. We investeren in medewerkers om de inwoners van Mook en Middelaar zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. Om inwoners beter te betrekken bij (veranderingen in) hun leefomgeving gaan we inwonerparticipatie een belangrijkere plek geven. Hierbij horen heldere kaders, ook voor burgerinitiatieven.

Gemeenteraad

We willen samen bouwen om het vertrouwen van onze inwoners waar te maken. Samen bouwen op grond van bereikte resultaten, participatie, integriteit en een samenwerking tussen bestuur en inwoners die is gebaseerd op ieders verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Om in het besluitvormingsproces van de raad de inwoners meer te betrekken, de kwaliteit van het debat te verbeteren en het raadswerk beheersbaar te houden, gaan we in 2023 aan de slag met het nieuwe 'Mooks vergadermodel'. Ook wordt een onafhankelijke rekenkamer verplicht voor alle gemeenten. Deze ondersteunt de controlerende en kaderstellende taken van de gemeenteraad. In 2023 onderzoeken we het instellen van een onafhankelijke rekenkamer, waarvoor een raadsvoorstel aan uw raad wordt voorgelegd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren aanpak inwonerparticipatie	
Het participatietraject duurzaamheid is doorlopen aan de hand van heldere vooraf gestelde kaders. Ook is meepraten voor inwoners over gemeentelijke projecten makkelijker geworden door de online participatiemodule op MaasBuren.nl.	
Samenwerking	
Geen bijzonderheden.	
Mooks vergadermodel	
De invoering van het Mooks vergadermodel en evaluatie van elke raads cyclus verloopt volgens plan. De eindevaluatie vindt plaats eind 2023/begin 2024.	
Verplichte onafhankelijke rekenkamer	
Het onderzoek naar het instellen van een onafhankelijke rekenkamer is na het zomerreces gestagneerd vanwege een capaciteitstekort op de griffie. In overleg met de agendacommissie zijn prioriteiten anders gesteld. Naar verwachting wordt hier in 2024 een vervolg aan gegeven.	

4. Stand van zaken

4.1. Begrotingssaldo

Begrotingssaldo vóór Eindejaarsrapportage

In onderstaande tabel is het huidige begrotingssaldo opgenomen per eind september 2023. Dit is het saldo vóór het opstellen van deze Eindejaarsrapportage 2023. Het sluit aan bij de vastgestelde Programmabegroting 2023, gecorrigeerd met de wijzigingen uit de Zomerrapportage 2023 en nagekomen begrotingswijzigingen.

Bedragen x € 1.000

Verloop begrotingssaldo lopend begrotingsjaar	
	2023
Vastgestelde Programmabegroting 2023	-37
Mutaties Zomerrapportage 2023	350
Overige mutaties	22
Totaal saldo huidige begroting	335
	N

Toelichting

De vastgestelde Programmabegroting 2023 liet een positief begrotingssaldo zien van € 37k. Bij de Zomerrapportage 2023 zijn financiële bijstellingen doorgevoerd met een impact van € 350k negatief. Verder heeft uw raad nog bijstellingen geaccordeerd met een negatieve impact van € 22k. Samengevat komt het verwachte begrotingssaldo voor dit jaar voor aanvang van deze Eindejaarsrapportage neer op € 335k N.

Begrotingssaldo na Eindejaarsrapportage

In onderstaande tabel ziet u het totale effect van de voorgestelde mutaties op de lasten, baten, mutaties reserves en op het totale resultaat. De kolom 'Na' bevat het huidige begrotingssaldo van € 335k nadelig, zoals reeds besloten is bij de Zomerrapportage 2023, vermeerderd met alle voorgestelde mutaties in deze Eindejaarsrapportage, inclusief de effecten van de mei- en septembercirculaire (uitkeringen gemeentefonds).

Bedragen x € 1.000

Begrotingssaldo Eindejaarsrapportage	Voor	Mutaties	Na
Totaal lasten	23.416	1.727	25.143
Totaal baten	-21.742	-1.742	-23.483
Saldo van baten en lasten	1.675	-15	1.660
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-1.340	100	-1.240
Geraamd resultaat	335	85	420
	N	N	N

Toelichting

Bovenstaand schema laat voor 2023 vooralsnog een tekort zien van € 420k na verwerking van de gevraagde wijzigingen voor de baten en lasten van de programma's en overhead. In totaal wordt bij deze Eindejaarsrapportage voor alle programma's tezamen een bedrag ad € 85k extra gevraagd. Het houdt in dat met de verwerking van de voorgestelde wijzigingen in de Eindejaarsrapportage het verwachte begrotingssaldo van € 335k N gaat naar € 420k N. In de navolgende § 4.2. Exploitatie 2023 wordt hier dieper op ingegaan en wordt een nadere duiding gegeven.

Het opgelopen tekort is grotendeels te wijten aan een drietal extra nog te maken kosten, waarvoor de middelen deels vorig jaar en deels dit jaar zijn ontvangen. Deze kosten worden dit jaar nog gemaakt en konden niet eerder worden meegenomen in de begroting. Dit is te wijten aan de systematiek van begroten. Wanneer de uitvoering start, worden ook de daarvoor benodigde middelen gevraagd. Het toewijzen van deze middelen door uw raad kan bij de Zomerrapportage dan wel bij de Eindejaarsrapportage (allocatie-functie).

Financiële scenariovorming

In de samenvatting en in de navolgende paragraaf (§ 4.2 Exploitatie 2023) is beschreven dat conform de prognose een begrotingssaldo verwacht wordt tussen € 100k N en € 100k V. In onderstaand overzicht wordt deze prognose in tabelvorm weergegeven gezien vanuit het begrotingssaldo, zoals genoemd in de bovengenoemde tabel 'Begrotingssaldo Eindejaarsrapportage'. Het genoemde begrotingssaldo uit die tabel is 420k N. Echter, dit is het begrotingssaldo op basis van de begroting. Er is daarbij geen rekening gehouden met het beeld dat de cijfers tot dusver aangeven. Het startpunt van de scenariovorming is het saldo van baten en lasten na verwerking van de voorgestelde wijzigingen in de Eindejaarsrapportage 2023.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Scenario's begrotingssaldo	Negatief	Matig	Gemiddeld	Goed
Saldo baten en lasten na EJR	420	420	420	420
Verwachte incidentele meevallers en/of onderbestedingen	0	-320	-420	-520
Prognose begrotingssaldo	420	100	0	-100
	N	N	V	V

Toelichting

Met betrekking tot het prognosticeren van het begrotingssaldo zijn vier scenario's te benoemen, te weten een negatief scenario, een matig scenario, een gemiddeld scenario en een goed scenario. Bij de termen van de scenario's is het van belang om aan te geven dat het gaat om een typering vanuit financieel oogpunt, niet vanuit beleidsmatig oogpunt.

Op basis van onze prognose is een negatief scenario niet de reële verwachting, maar kan ook niet uitsloten worden. Vanuit financieel oogpunt is dit scenario niet gewenst, maar vanuit beleidsmatig oogpunt houdt dit scenario in dat alles wat begroot is aan baten en lasten alsook aan beleid exact wordt gerealiseerd, zoals is gemeld in de Programmabegroting 2023 en de Zomerrapportage 2023.

Het matige, gemiddelde en goede scenario is gebaseerd op onze prognose. Daarin is het de reële verwachting dat het begrotingssaldo uiteindelijk tussen de € 100k N en € 100k V zal eindigen. Dit is afhankelijk van incidentele meevallers van baten en lasten, en een eventuele onderbesteding binnen de programma's.

4.2. Exploitatie 2023

Het navolgende overzicht bevat de huidige stand van zaken van de lasten en baten per programma per eind september 2023. De ramingen zijn gebaseerd op een heel jaar. De realisatie betreft de periode januari tot en met september 2023. Op dit moment bedraagt het saldo van de lasten en baten ruim € 1,15 miljoen voordelig, met nog drie maanden te gaan. Bij de afgelopen Zomerrapportage is voorgesteld om 50% ter hoogte van de gevraagde bijstellingen te honoreren. De huidige effecten hiervan zijn in lijn met de toen geformuleerde verwachtingen.

De baten met betrekking tot de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten zijn nog niet geboekt, waardoor bij programma 4 vooralsnog een negatief getal zichtbaar is aan de batenkant. Desondanks is de verwachting dat voor dit programma de begrote baten gerealiseerd zullen worden. Het algemene beeld is dat de baten in totaliteit redelijk in de pas lopen. Verder kan het saldo nog wijzigen door de decembercirculaire.

Naast de verwachte lasten en baten spelen ook budgetoverhevelingen een rol bij het rekeningsaldo. Op dit moment wordt voorgesteld om een bedrag ad € 141k over te hevelen naar 2024 (zie § 5.4 Budgetoverhevelingen naar 2024). Deze overhevelingen vinden al plaats in 2023, zodat dit niet meer bij de Jaarstukken 2023 hoeft te gebeuren en daar een zuiverder rekeningsaldo gepresenteerd kan worden. Door het honoreren van deze voorstellen neemt de bestedingsruimte dit jaar af.

Op het moment van het samenstellen van de Eindejaarsrapportage is het lastig om een zeker en eenduidig beeld te schetsen van het begrotingssaldo aan het einde van het jaar. Om toch een beeld te kunnen geven zijn de tot dusver gerealiseerde lasten geëxtrapoleerd naar het einde van het jaar, waarbij er rekening mee is gehouden dat het zwaartepunt van facturering in het 4e kwartaal ligt, gezien de historie. Voor het extrapoleren van de baten zijn de realisaties tot dusverre doorgerekend naar een heel jaar. Een totaal beeld is dat het doorgerekende saldo van baten en lasten op de programma's tussen de € 100k N en € 100k V uit zal komen, waarbij al rekening is gehouden met de voorgestelde financiële mutaties en budgetoverhevelingen van deze Eindejaarsrapportage.

De kanttekening die we hierbij plaatsen, is dat in het verleden is gebleken dat de prognose en het uiteindelijke gerealiseerde resultaat fors kunnen afwijken door meerdere (veelal incidentele) onzekerheden, bijvoorbeeld op het gebied van het Sociaal Domein (aantal cliënten en afrekeningen), de uitkeringen gemeentefonds (decembercirculaire) en de belastingopbrengsten (4e kwartaal 2023). Daarnaast is de exacte toename van het aantal facturen in het 4^e kwartaal ten opzichte van andere kwartalen lastig te bepalen.

Uitkeringen Participatiewet (UPW)

Bij de UPW geldt, indien van toepassing, een vangnetregeling. Om hiervan gebruik te kunnen maken, moet vooraf aan de raad kenbaar zijn gemaakt dat we een overschrijding van het budget verwachten. Door een combinatie van minder rijksinkomsten en een gestegen aantal cliënten verwachten wij dit jaar bij Werk en Inkomen een tekort op de exploitatie van € 150k. Ondanks deze overschrijding voldoen wij niet aan alle andere voorwaarden waardoor het dit jaar niet mogelijk is om gebruik te maken van de vangnetregeling. Dit is namelijk pas mogelijk bij een meerjarig tekort.

Realisatie t/m september 2023

Bedragen x € 1.000

Exploitatie 2023									
Omschrijving	Lasten 2023			Baten 2023			Saldo 2023		
	Begroot	Realisatie	Verschil	Begroot	Realisatie	Verschil	Begroot	Realisatie	Verschil
Programma Sociale leefomgeving	4.659	2.960	1.699	2.121	2.927	-807	2.538	33	2.506
Programma Sociaal domein	6.778	4.889	1.889	1.453	1.302	151	5.325	3.587	1.738
Programma Fysieke leefomgeving	2.493	1.656	837	818	837	-19	1.674	819	856
Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid	2.751	1.198	1.553	1.656	-32	1.688	1.094	1.230	-135
Programma Bestuur en organisatie	1.296	862	434	18	17	0	1.278	845	433
Subtotaal programma's	17.976	11.565	6.411	6.066	5.052	1.014	11.910	6.513	5.397
Algemene dekkingsmiddelen	12	5	7	15.668	10.630	5.039	-15.656	-10.624	-5.032
Kosten van overhead	5.414	3.320	2.094	7	27	-19	5.407	3.294	2.114
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	14	0	14	0	0	0	14	0	14
Subtotaal	5.440	3.325	2.115	15.675	10.656	5.019	-10.235	-7.331	-2.904
Toevoeging aan reserves	0	0	0				0	0	0
Onttrekking uit reserves				1.340	0	1.340	-1.340	0	-1.340
Subtotaal reserves	0	0	0	1.340	0	1.340	-1.340	0	-1.340
Totaal-generaal	23.416	14.890	8.526	23.082	15.708	7.374	335	-818	1.152
							Nadeel	Voordeel	Ruimte

Toelichting

Bovenstaand overzicht betreft de ramingen over heel 2023 en de realisaties t/m september (eerste negen maanden). Niet alle baten en lasten worden gelijkmatig gedurende het jaar gerealiseerd. Op basis van bovenstaand overzicht lopen de gerealiseerde lasten iets achter ten opzichte van het gemiddelde. Dit komt onder andere doordat de kapitaallasten (afschrijving + rente) nog niet volledig zijn verwerkt. De verwerking van de kapitaallasten geschiedt immers aan het einde van het boekjaar.

Op realisatiebasis worden bij de jaarrekening 2023 de kosten van overhead verdeeld over de programma's. Deze overboeking betreft de salariskosten die toe te schrijven zijn aan het desbetreffende programma. In 2023 zijn dusver de salariskosten nog geboekt op overhead. Daarnaast heeft december een hogere kostenpost in verband met uitbetaling IKB.

De gerealiseerde baten liggen iets hoger dan het gemiddelde, omdat een deel van de belastingopbrengsten in de eerste vier maanden worden gerealiseerd (o.a. OZB-opbrengsten). De overige baten, met name de uitkeringen uit het gemeentefonds, worden gelijkmatig per maand ontvangen.

4.3. Lopende kredieten 2023

Onderstaande tabel geeft de huidige stand van de kredieten weer. Daar waar nodig is, wordt een toelichting gegeven over de status van het krediet. In de kolom Restant krediet per 31-12-2022 vindt u de restantkredieten zoals deze in de Jaarstukken 2022 zijn opgenomen. Vervolgens ziet u de in de kolom kredieten 2023 de nieuwe gevoteerde dan wel aangevulde kredieten en in de kolom realisatie 2023 de uitgaven op de verschillende kredieten gedurende 2023. Dit samen maakt het restant krediet per eind september. Kredieten zijn per definitie meerjarig en het restant schuift door naar het volgende jaar 2024, tenzij specifiek is aangegeven dat een krediet in 2023 is/wordt afgewikkeld.

Realisatie t/m september 2023

Bedragen x € 1.000

Lopende kredieten 2023

Omschrijving	Raadsbesluit	Restant krediet per 31-12 -2022	Kredieten 2023	Realisatie 2023	Restant per eind september	Toelichting / Status
Revitalisering raadzaal	03-11-2016	54	-54	0	0	Conform begroting 2021 is het krediet administratief afgesloten
Revitalisering De Lier	03-11-2016	49	-49	0	0	Conform begroting 2021 is het krediet administratief afgesloten
Pleisterplaats N271 Plasmolen	14-12-2017	94	0	0	94	In voorbereiding, uitvoering verwacht medio 2024
Bijdrage provincie Pleisterplaats N271 Plasmolen		-60	0	0	-60	
Verbeteren bereikbaarheid station Mook	08-03-2018	270	0	0	270	Uitvoering project in relatie met opwaardering Maaslijn
Bijdrage provincie Verbeteren bereikbaarheid station Mook		-122	0	0	-122	
Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek (gemeentedeel)	08-03-2018	35	0	0	35	Uitvoering project in relatie met opwaardering Maaslijn
Kerkplein Middelaar	14-12-2017	141	0	0	141	Uitvoering verwacht medio 2024
Riool: vervanging (t/m 2019)	08-11-2018	282	0	0	282	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
Riool: milieumaatregelen (t/m 2019)	08-11-2018	147	0	0	147	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
Herinrichting N271 Hart van Mook	25-10-2013	4	26	0	30	Investerings vinden nu plaats, de facturen volgen naar verwachting begin 2024
Herinrichting N271 Plasmolen	25-10-2013	67	0	0	67	Uitvoering verwacht eind 2023 / medio 2024
Bijdrage provincie Herinrichting N271 Plasmolen		-5	0	-5	0	

Centruminrichting Mook	08-11-2018	4	0	4	0	Investering uitgevoerd, administratieve afwikkeling medio 2024
Bijdrage derden Centruminrichting Mook		-13	0	0	-13	
2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis	7-11-2019 / 11-11-2020	2.000	0	0	2.000	Conform Programmabegroting 2021 is de investering uitgesteld naar op z'n vroegst 2024
2020: Zonnepanelen	12-03-2020	10	0	0	10	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar	07-01-2019	220	0	0	220	Verzamelkrediet voor diverse projecten
2020: Openbare verlichting Masten	07-11-2019	7	0	7	0	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2020: Openbare verlichting Armaturen	07-11-2019	10	0	10	0	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2020: Mobiliteitsplan 2020	07-01-2019	54	0	0	54	In voorbereiding, medio 2024 wordt de uitvoering verwacht
2020: Vervanging riool (20 jaar)	08-12-2016	17	0	0	17	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2020: Vervanging riool (60 jaar)	08-12-2016	102	0	0	102	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2020: Masterplan Plasmolen	07-11-2019	1.704	0	70	1.634	Lopend project
Bijdrage provincie Masterplan Plasmolen		-1.000	0	0	-1.000	
2020: Implementatie Squit 20/20	16-09-2020	16	0	2	14	Lopend project
2021: Mobiliteitsplan 2021	11-11-2020	45	0	34	12	Restant investeringen vinden medio 2024 plaats
2021: Openbare verlichting Masten	Vervangings-plan	19	0	19	0	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2021: Openbare verlichting Armaturen	Vervangings-plan	18	0	0	18	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten

2021: Nieuwbouw/verbouw Kandinsky	11-11-2020	4.000	0	0	4.000	Investering reeds uitgesteld naar 2025
2021: Vervanging riool (60 jaar)	08-12-2016	36	0	6	30	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2021: Riool milieumaatregelen (60 jaar)	08-12-2016	-9	0	0	-9	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2021: Economische agenda 2021-2024	04-03-2021	80	0	8	71	Lopend project
2021: Lob van Gennep	08-04-2021	0	270	0	270	Uitvoering verwacht medio 2024
2022: Openbare verlichting Armaturen	Vervangings-plan	19	0	19	0	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2022: Openbare verlichting Masten	Vervangings-plan	18	0	12	6	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2022: Ventilatie in scholen	16-06-2022	86	0	0	86	Investering wordt medio 2024 opnieuw beoordeeld
2022: Project Maasheggen I	Investerings-agenda	613	491	98	1.007	Lopend project
Bijdrage provincie Project Maasheggen I		-318	-225	-543	0	
2022: Investering speeltoestellen	10-03-2022	43	0	15	27	Bijdrage Natuurlijk Spelen en Bewegen Mook
Bijdrage derden Investering speeltoestellen		-43	0	0	-43	
2022: Spoorzone Molenhoek	07-01-2019	46	0	1	45	Investering vindt medio 2024 plaats. Project start na afronding verkeersonderzoek A73 Groesbeek
2022: Speelvoorzieningen	Beheerplan	10	0	0	10	Restant investeringen vindt in 2024 plaats
2022: Vervanging riool	Beheerplan	329	0	6	323	Krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2023: Vrachtauto buitendienst	10-11-2022	0	295	0	295	Investering zal eind 2023 / begin 2024 plaatsvinden

2023: O.V. masten	10-11-2022	0	20	2	18	Restant investeringen vinden in 2024 plaats
2023: O.V. armaturen	10-11-2022	0	20	2	18	Restant investeringen vinden in 2024 plaats
2022: Lichtinstallatie Astrantia (korfbal)	29-09-2022	23	0	26	-3	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2023: Ballenvangers Astrantia	15-06-2023	0	30	27	3	Investering uitgevoerd, krediet wordt in 2023 administratief afgesloten
2023: Project Maasheggen II	10-11-2022	0	488	0	488	Lopend project
Bijdrage provincie Project Maasheggen II		0	-244	-244	0	
2023: Vervanging riool	10-11-2022	0	224	71	153	Restant investeringen vindt in 2024 plaats
2023: Riool milieumaatregelen	10-11-2022	0	560	341	219	Restant investeringen vindt in 2024 plaats
2023: Grondstoffenplan	10-11-2023	0	365	82	283	Project stilgelegd, medio 2024 wordt besloten of het project doorgang vindt
Totaal-generaal		9.103	2.218	70	11.250	

Toelichting

Bij de projecten waar een bijdrage van derden is geboekt is het positieve getal het totale te besteden budget voor een project, oftewel dit zijn de totale begrote projectlasten. Dit betreft een gemeentelijke bijdrage vermeerderd met een toegezegde bijdrage van derden. Het verschil tussen het totale budget en de bijdrage van derden is de gemeentelijke bijdrage aan de investering. Over dit deel van de investering worden kapitaallasten geboekt.

De kredieten ten behoeve van de revitalisering raadzaal en revitalisering De Lier zijn administratief afgesloten, omdat deze posten worden aangewend voor gebouwenbeheer zoals al vermeld was in de Programmabegroting 2021. Kredieten die al enige jaren lopen zijn opnieuw beoordeeld op de vraag of deze nog ingezet gaan worden dit jaar dan wel volgend jaar. Zodoende worden diverse kredieten ten behoeve van de riolering administratief afgesloten. Ook het restant-krediet voor zonnepanelen wordt administratief afgesloten omdat de investering reeds is uitgevoerd. Verder heeft in 2023 een grote investering plaatsgevonden voor de openbare verlichting in masten en armaturen. Hierdoor worden meerdere kredieten ten behoeve van de openbare verlichting administratief afgesloten.

Het administratief afsluiten van kredieten betekent dat het reeds gevoteerde krediet niet meer nodig is. De oorzaak hiervoor kan zijn dat het gevoteerde bedrag hoger was dan de gemaakte kosten, dat een investering is uitgesteld, een investering volledig is uitgevoerd of dat een investering via een andere wijze is gefinancierd. Mocht er nog een (restant)bedrag staan op een krediet waarvan voorgesteld wordt het administratief af te sluiten, zullen de geraamde kapitaallasten komen te vervallen. Dit leidt tot extra ruimte in de begroting. Voor de kredieten ten behoeve van de riolering, waarvan voorgesteld wordt deze administratief te sluiten, komen de bedragen ten gunste van de voorziening Egalisatie rioolbeheer.

5. Financiële wijzigingen

5.1. Financieel overzicht programma's

In onderstaande tabel zijn de begrotingssaldi vermeld. Zowel per programma als in totaliteit. Mutaties in reserves zijn in deze tabel niet bij de programma's vermeld, maar bij de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Bedragen x € 1.000

Begrotingssaldo Eindejaarsrapportage	Voor	Mutaties	Na
Programma Sociale leefomgeving	2.538	-85	2.453
Programma Sociaal Domein	5.325	439	5.763
Programma Fysieke leefomgeving	1.674	0	1.674
Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid	1.094	0	1.094
Programma Bestuur en organisatie	1.278	-134	1.144
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	-10.235	-234	-10.470
Saldo van baten en lasten	1.675	-15	1.660
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-1.340	100	-1.240
Geraamd resultaat	335	85	420
	N	N	N

5.2. Mutaties exploitatie 2023

De tabellen hieronder bevatten de voorgestelde mutaties van de Eindejaarsrapportage per programma. Positieve bedragen zijn nadelen dan wel lasten (debet), negatieve bedragen zijn voordelen dan wel baten (credit). Verder komt het veelvuldig voor dat het saldo per ID-nummer 0 is. Dit betreft dan echter een gelijke uitzetting van kosten en baten, waardoor uw raad hiervoor goedkeuring moet verlenen. Bij SiSa-regelingen wordt op basis van de ontvangen beschikking een gelijk bedrag kosten en baten begroot.

Programma 1: Sociale leefomgeving

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	2023
1.01	Onderwijsachterstandenbeleid	0	Hogere kosten SiSa-regeling	50
			Hogere baten SiSa-regeling	-50
1.02	SPUK Breed (sociale basis)	0	Hogere kosten SiSa-regeling	28
			Hogere baten SiSa-regeling	-28
1.03	SPUK Breed (gezondheid en ondersteuning)	0	Hogere kosten SiSa-regeling	36
			Hogere baten SiSa-regeling	-36
1.04	SPUK Breed (sport, bewegen en cultuur)	0	Hogere kosten SiSa-regeling	38
			Hogere baten SiSa-regeling	-38
1.05	Inburgering	0	Hogere kosten SiSa-regeling	20
			Hogere baten SiSa-regeling	-20
1.06	Opvang Oekraïne kleinschalig	0	Hogere kosten SiSa-regeling	306
			Hogere baten SiSa-regeling	-406
1.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	15
Totaal				-85

Toelichting

- 1.01 Onderwijsachterstandenbeleid : Voor 'Onderwijsachterstandenbeleid' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- 1.02 SPUK Breed (Sociale basis) : Voor 'SPUK Breed (Sociale basis)' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.

- 1.03 SPUK Breed (gezondheid en ondersteuning) : Voor '*SPUK Breed (gezondheid en ondersteuning)*' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- 1.04 SPUK Breed (sport, bewegen en cultuur) : Voor '*SPUK Breed (sport, bewegen en cultuur)*' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- 1.05 Inburgering : Voor '*Inburgering*' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- 1.06 Opvang Oekraïne kleinschalig : Voor '*Opvang Oekraïne kleinschalig*' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Er worden € 100k meer baten bijgeraamd dan lasten. Dit komt omdat de al geraamde onttrekking van de reserve ongedaan gemaakt wordt, aangezien alle kosten voor opvang van Oekraïense ontheemden jaarlijks worden vergoed door het Rijk. Het aframen van de onttrekking leidt tot een exploitatienadeel van € 100k (zie ook ID R.01). In totaal verloopt deze post resultaatneutraal.
- 1.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma 2: Sociaal domein

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	2023
2.01	Uitkering Participatiewet	0	Hogere kosten SiSa-regeling	186
			Hogere baten SiSa-regeling	-186
2.02	Energietoeslag	0	Hogere kosten vanwege uitkering energietoeslag	399
2.03	Aanpak energiearmoede	0	Hogere kosten SiSa-regeling	123
			Hogere baten SiSa-regeling	-123
2.04	Extra integratie-uitkering PW (WSW)	538	Bijstelling lasten op basis van extra integratie-uitkering Participatiewet	122
2.05	Tozo	3	Hogere baten SiSa-regeling	-80
2.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	-3
Totaal				439

Toelichting

- 2.01 Uitkering Participatiewet : Voor '*Uitkering Participatiewet*' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- 2.02 Energietoeslag : Het college heeft besloten om de uitkering eenmalige energietoeslag in een keer uit te keren in 2023. De baten hiervoor zijn deels eind 2022 en deels in 2023 ontvangen. De ontvangsten voor 2023 zijn meegenomen bij de Meicirculaire.
- 2.03 Aanpak energiearmoede : Voor '*Aanpak energiearmoede*' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- 2.04 Extra integratie-uitkering PW (WSW) : De integratie-uitkering Participatie (WSW) is reeds verhoogd, waardoor de kosten zijn toegenomen.
- 2.05 Tozo : Voor '*Tozo*' is vorig jaar een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Het restant uit vorig jaar is op advies van de accountant apart gezet. Nu blijkt dat dit restant kan vrijvallen, waardoor een incidentele baat begroot dient te worden.
- 2.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma 3: Fysieke leefomgeving

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	2023
3.01	Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2024	0	Hogere kosten SiSa-regeling	476
			Hogere baten SiSa-regeling	-476
3.02	Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	0	Hogere kosten SiSa-regeling	54
			Hogere baten SiSa-regeling	-54
3.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	0
Totaal				0

Toelichting

- 3.01 Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2024 : Voor '*Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2024*' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.

- 3.02 Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 : Voor 'Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- 3.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma 4: Toerisme, natuur en duurzaamheid

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	2023
4.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	0
Totaal				0

Toelichting

Geen mutaties voor programma 4.

Programma 5: Bestuur en organisatie

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	2023
5.01	Overige baten en lasten	141	Aframen post anticipatie externe ontwikkelingen	-100
			Vrijval buffer loon- en prijsstijgingen	-28
5.99	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 20k	-6
Totaal				-134

Toelichting

- 5.01 Overige baten en lasten : Bij de Programmabegroting 2023 was als nieuw beleid een stelpost voor externe ontwikkelingen opgenomen. Deze post kan bij de Eindejaarsrapportage 2023 vrijvallen tegenover eventuele uitzettingen bij de diverse programma's. Daarnaast was er een bedrag geraamd als buffer voor loon- en prijsstijgingen. Deze post kan bij de Eindejaarsrapportage 2023 vrijvallen tegenover de uitzettingen bij de diverse programma's.
- 5.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Admo

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	2023
9.01	Uitkeringen Gemeentefonds	-12.800	Bijstelling Gemeentefonds naar aanleiding van meicirculaire 2023	-497
			Bijstelling Gemeentefonds naar aanleiding van septembercirculaire 2023	252
9.99	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 20k	11
Totaal				-234

Toelichting

- 9.01 Overige baten en lasten : Het gemeentefonds bevat diverse soorten uitkeringen (algemene uitkering, integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen). Naar aanleiding van de mei- en septembercirculaire 2023 kan de raming voor de uitkeringen gemeentefonds worden bijgesteld. De meicirculaire liet een voordeel zien, de septembercirculaire een nadeel. Per saldo nemen de uitkeringen gemeentefonds toe met € 245k tot een bijgestelde raming van € 13.045k. Het merendeel van de mutaties zit in het accres en in hoeveelheidsverschillen.
- 9.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Mutaties reserves

ID	Onderwerp	Omschrijving mutatie	2023
R.01	Opvang Oekraïne kleinschalig	Begrote onttrekking aan reserve komt te vervallen	100
Totaal			100

Toelichting

- R.01 Opvang Oekraïne kleinschalig : De geraamde onttrekking van de reserve ten behoeve van de opvang Oekraïense ontheemden kan ongedaan gemaakt worden, omdat alle kosten die gemoeid gaan met de opvang van Oekraïense ontheemden jaarlijks worden vergoed door het Rijk (Zie ook ID nr. 1.06). Dit leidt tot een exploitatienadeel.

5.3. Mutaties kredieten 2023

Naast de bijstelling van de exploitatiebudgetten is het mogelijk dat ook wordt voorgesteld om (aanvullende) kredieten te voteren. Voor 2023 betreffen dit de volgende mutaties:

Mutaties kredieten

ID	Krediet		Primitieve begroting	Voorgestelde mutatie	Nieuwe begroting
K.01	Spoorbrug Heumensebaan gemeentedeel	Totale lasten	35	-35	0
				35	
K.02	Verbeteren bereikbaarheid station Mook	Totale lasten	270	45	350
		Bijdrage derden	-122	-18	-140
K.03	Project Faunapassages N271	Totale lasten	0	35	35
		Bijdrage derden	0	-35	-35
K.04	Masterplan Plasmolen	Totale lasten	1.704	-500	1.204
		Bijdrage derden	-1.000	500	-500
Totaal			887	27	914

Toelichting

- K.01 Spoorbrug Heumensebaan gemeentedeel : In de oorspronkelijke besluitvorming van het krediet is rekening gehouden met een apart krediet voor het vervangen van de bruggeleiders. Reeds is één offerte vanuit ProRail ontvangen voor de totale werkzaamheden. Een apart krediet is daardoor niet nodig.
- K.02 Verbeteren bereikbaarheid station Mook : Voorheen heette dit krediet 'Spoorbrug Heumensebaan Prorail', De naam is echter gewijzigd vanwege de toegezegde provinciale bijdrage. Dit krediet is gelieerd aan het krediet 'Spoorbrug Heumensebaan gemeentedeel'. Reeds is één offerte vanuit ProRail ontvangen voor de totale werkzaamheden. De kosten zijn echter toegenomen. De provincie heeft aangegeven 40% van de meerkosten voor haar rekening te willen nemen. De overige 60% meerkosten komen voor rekening van de gemeente. Verder wordt voorgesteld om de vrijgekomen kapitaallasten voor het laten vervallen van het krediet 'Spoorbrug Heumensebaan gemeentedeel' te gebruiken om dit krediet met € 35k te verhogen.

- K.03 Project Faunapassages N271 : Voor '*Project Faunapassages N271*' is reeds een provinciale subsidie ad € 35k ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaatneutraal.
- K.04 Masterplan Plasmolen : Voor '*Masterplan Plasmolen*' is een provinciale subsidie toegezegd. Bij het voteren van het krediet in 2019 werd rekening gehouden met een provinciale bijdrage ad € 1 mln. De werkelijke subsidie blijkt € 500k te zijn, waardoor voorgesteld wordt om de begrote provinciale bijdrage met € 500k te verlagen. Eveneens zal daardoor het totale projectbudget met hetzelfde bedrag verlaagd moeten worden. De gemeentelijke bijdrage blijft onveranderd, waardoor deze boeking resultaatneutraal verloopt. De verwachting is dat met het resterende projectbudget de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

5.4. Budgetoverhevelingen naar 2024

In 2023 zijn diverse budgetten in de exploitatie geraamd die niet of deels zijn uitgegeven en waarvan ook de bijbehorende activiteiten (nog) niet of deels zijn uitgevoerd. In sommige gevallen is het mogelijk om het restant-budget (en de bijbehorende werkzaamheden) over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar 2024. In principe kan dit alleen bij incidentele bedragen en bij overhevelingen vanaf € 10k. Als het budgetten betreft waartegenover een onttrekking uit een reserve staat, dan gaat elke euro over naar het volgende jaar, tenzij de raad specifiek besluit om dit niet (meer) te doen.

De voorlopige budgetoverhevelingen voor 2023 betreffen:

Training inwonersparticipatie	€	25k
Maatwerkdienstverlening 18+	€	16k
Openbaar groen, natuur en recreatie	€	20k
Onverharde wegen	€	50k
Wijkteams en lokale toegang	€	10k
Onderwijshuisvesting	€	20k
Totaal	€	141k

Deze budgetoverhevelingen worden reeds verwerkt in de financiële administratie na vaststelling van de Eindejaarsrapportage 2023. Eventuele afwijkingen worden meegenomen in de Jaarstukken 2023.

Toelichting

Naast de bovengenoemde budgetoverhevelingen zijn er nog twee typen budgetoverhevelingen te benoemen. Enerzijds zijn er drie voorgestelde budgetoverhevelingen waar een dekking van de reserve tegenover staat. Het betreft de budgetten voor Klimaatbeleid, Speeltuinen en speelplaatsen, en Openbaar vervoer. In totaal komt het neer op groot € 295k aan budgetoverheveling met dekking VBR. Aangezien budgetten met dekking van een reserve standaard overgaan naar een volgend jaar, zijn deze derhalve niet meegenomen in bovengenoemd schema. Anderzijds worden de budgetten ten behoeve van de diverse SiSa-regelingen meegenomen naar 2024, tenzij de onderhavige beschikking anders stelt. Zodoende worden alle SiSa-budgetten meegenomen, waarbij de looptijd doorloopt naar volgend jaar. Bij de SiSa-regelingen is het standaard dat de begrote kosten en inkomsten aan elkaar gelijk zijn. Dergelijke budgetten zijn daarmee resultaatneutraal.

5.5. Mutaties t.b.v. begroting 2024

In de raadsvergadering van 2 november 2023 is het raadsvoorstel 'Regioprogramma jeugd 2023-2028' aangeboden. In het raadsvoorstel is vermeld dat de kosten voor de jaren 2024 tot en met 2027 worden meegenomen in de Eindejaarsrapportage 2023. Conform het raadsbesluit worden de benodigde middelen hiervoor beschikbaar gesteld. Dekking van de kosten vindt plaats door aanwending van een buffer voor loon- en prijsstijging (die na deze aanwending op nul staat).

Hieronder treft u het overzicht van de meerkosten en de dekking aan. Deze mutaties leiden tot een begrotingswijziging voor het begrotingsjaar 2024, maar hebben geen gevolgen voor de begrotingssaldi.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Huidige begrotingssaldi (incl. 1e wijziging)	5 V	4 V	1.324 N	1.349 N
Meerkosten regioprogramma Jeugd	20 N	26 N	28 N	28 N
Dekking buffer loon- en prijsstijging	20 V	26 V	28 V	28 V
Nieuwe begrotingssaldi	5 V	4 V	1.324 N	1.349 N